

sin rette Skuffe, da bør man ubetinget vælge det første, saaledes som Forfatteren har gjort.

Der er i den foreliggende Afhandling meget at lære, ikke blot om Samfundslivets Udvikling og Tilstand i vort Naboland, men ogsaa om Forholdene udenfor dette. Forfatteren har med Omhu og utvivlsomt med stor Møje samlet en Række Oplysninger om Statsudgifterne til de forskellige Formaal i alle de Lande, hvor en Indtrængen paa dette Omraade overhovedet var mulig. Disse komparative Oversigter fremkomme netop i et belejligt Øjeblik, da Richard v. Kaufmann's »Die öffentlichen Ausgaben« er ved at blive forældet, idet sidste Udgave af dette værdifulde Arbejde allerede er 7 Aar gammel.

A. Regnéll. Stadskommunens budget, dess utgifter och inkomster. Malmö 1900.

Forfatteren har tidligere udgivet et Arbejde om Bykommunens Forfatning og Forvaltning, og heri findes ogsaa et Afsnit om de kommunale Budgetter. I den her foreliggende Bog er dette sidste Æmne taget op til nærmere Behandling og Udvikling.

Værket falder i to Afdelinger, hvoraf den første behandler Budgettets almindelige Betydning, dets Mechanisme og Indflydelse paa Regnskabsføringen, medens anden Afdeling danner en Art Illustration hertil, idet den nærmere beskæftiger sig med de enkelte Arter af Indtægter og Udgifter. Ved Fremstillingen af denne sidste specielle Del har Forfatteren arbejdet med fire store Hovedstadsbudgetter (Paris, Berlin, København og Stockholm) som positivt Grundlag, og Værket slut-

ter med en kortfattet Sammenstilling af disse fire Stæders Regnskaber.

Med størst Udførlighed dvæler Forfatteren ved Afsnittet om de kommunale Skatter og deres Forvaltning, og som rimeligt er, lægges i dette Kapitel Hovedvægten paa Fremstillingen af den preussiske Kommunal-skatte Reform af 1895, om hvilken Forfatteren udtaler den Formodning, at den paa Grund af de mange nye og vigtige Grundsætninger, den indeholder med Hensyn til Skattebyrdens retfærdige og billige Fordeling, vil komme til, om ikke at tjene som Forbillede, saa dog i det mindste at øve en væsentlig Indflydelse paa den kommunale Skattelovgivning ogsaa udenfor det tyske Riges Grænser. Uden at forfalde til trættende Vidtløftighed har Forf. her givet et virkelig instruktivt Rids af det interessanteste Punkt i den moderne Kommunal-Skattelovgivning.

At Fejl og Misforstaaelser i Bogens positive Stof ikke helt have kunnet undgaas, er let forklarligt. Ofte maa vel slikt skrives paa den sammentrængte Fremstillings Regning, saaledes naar det om den danske Alderdomsunderstøttelse hedder, at »anspråket på sådan försörjning icke är rättsligen skyddadt, utan beroende på kommunal-myndighetens beslut i hvarje fall«, eller naar det siges om Statens Tilskud til Alderdomsunderstøttelsen, at det fordeles mellem Kommunerne »efter vissa bestämda grunder«. Det sidste Udtryk leder Tanken hen paa et indviklet Fordelingssystem, medens Sagen jo er den ganske simple, at Refusionen deles mellem Kommunerne i Forhold til, hvad hver af disse har anvendt.

Ogsaa paa det systematiske Omraade kunde der

rettes Indvendinger mod et og andet; det er saaledes næppe rationelt at henhøre Tilskud fra én Kommune til en anden til Begrebet »Skatteform« (Side 128).

Endelig synes man med Rette at kunne spørge, hvorfor Forfatteren har lagt sin Plan saaledes, at han er gaaet udenom de engelske Byers Finansordning. Ganske vist er dette et saare indviklet Forhold at give sig i Lag med, men en kortfattet Skildring af de ejendommelige Forhold hinsides Kanalen vilde dog have været af væsentlig Interesse, og selv en Antydning vilde have virket belærende.

Trods alt er Bogen imidlertid god, og Interessen for kommunale Anliggender er nuomstunder saa stor, at dette Værk tør haabe at finde den vide Læsekreds, det fortjener.

Die deutsche Volkswirtschaft am Schlusse des 19. Jahrhunderts. Auf Grund der Ergebnisse der Berufs- und Gewerbezahlung von 1895 und nach anderen Quellen bearbeitet im kaiserlichen statistischen Amt. Berlin 1900.

Den tyske Erhvervsstatistik af 1895 er vel nok den anseligste og mest monumentale Tabelbygning, den officielle Statistik har frembragt, og den økonomiske og sociale Forskning saavel indenfor som udenfor det tyske Riges Grænser vil utvivlsomt gøre flittig Brug af det mægtige Talmateriale, der findes nedlagt i 18 store Kvantbind. Det har imidlertid sine praktiske Vanskeligheder at arbejde med en Fremstilling af saadan Bredde, og selv de tre Bind, hvori Hovedresultaterne ere sammendragne og textlig belyste, egne sig næppe til Benyttelse i videre Kredse. Det er derfor i høj Grad paa sin Plads, naar det kejserlige statistiske